

Motion till riksdagen

1988/89:Fi21

av Carl Frick m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1988/89:47 om vissa ekonomisk-politiska åtgärder, m.m.

I prop. 1988/89:47 redovisar regeringen sin bedömning av Sveriges ekonomiska utveckling för de närmaste åren. Bedömningen är utomordentligt kortsiktig och berör därmed inga långsiktiga fundamentala problem i svensk ekonomi.

Propositionens huvudtankar utgår ifrån att Sverige bör sträva okritiskt efter ekonomisk tillväxt – ökad penningomsättning. Om man inte ser till tillväxtens innehåll är det stor risk att detta leder till ökad miljöförstöring och ökad utplundring av naturtillgångar. Miljöpartiet de gröna menar att den materiella förbrukningen måste minska.

Miljöpartiet de gröna anser att det är bokstavligen livsviktigt att föra en långsiktig ekonomisk politik som främjar ett uthålligt solidariskt samhälle i balans med naturen.

Ökat arbetskraftsutbud

Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom regeringens förslag att asylsökande skall kunna komma ut på svensk arbetsmarknad innan deras ärenden har avgjorts. Det främsta skälet för detta är humanitärt.

Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom regeringens förslag att de pensionärer som vill fortsätta att yrkesarbeta också efter pensionsdagen skall få behålla en rimlig ersättning för det efter skatt. Det måste vara riktigt att i vårt samhälle ta vara på och använda människors kunnande och uttalade arbetsvilja.

De föreslagna åtgärderna skall dock inte vara av kortsiktig karaktär och dikterade av den nuvarande situationen på arbetsmarknaden.

Varken asylsökande eller pensionärer skall betraktas som en arbetskrafts-reserv som man skall bolla med allt efter den aktuella situationen.

Flaskhalsutbildning

Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom regeringens förslag om flaskhalsutbildning.

Slopa multifiberavtalet

Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom regeringens förslag att upphäva multifiberavtalet som missgynnar u-länderna och ensidigt gynnar företag inom EG. Samtidigt måste vi i Sverige kunna värna om en textilindustri som

gör det möjligt för oss att klara en grundläggande försörjning av kläder under långvariga försörjningskriser. Förutsättningen för att miljöpartiet de gröna accepterar regeringens förslag är att det införs *sociala klausuler* som motverkar företagares exploatering av barn och kvinnor under oacceptabla arbetsförhållanden.

Mot. 1988/89
Fi21

Reformera det svenska jordbruket och livsmedelsproduktionen

Miljöpartiet de gröna ställer sig bakom regeringens önskan att reformera det svenska jordbruket. Partiet anser att det är bra att jordbruket kan komma över till ett brukarstöd i form av en arealersättning. Den hittills förda jordbrukspolitiken har misslyckats på flera viktiga områden bl.a. när det gäller miljö- och resurspolitiken.

Beredskapsmålet

Miljöpartiet de gröna anser att jordbruket är viktigt av sårbarhets- och beredskapsskäl. Dagens jordbruk med ett stort beroende av importerade insatsmedel som konstgödsel och kemiska bekämpningsmedel är mycket sårbart. Miljöpartiet de gröna vill kraftigt minska användningen av dessa insatsmedel.

Konsumentmålet

De relativt höga matpriserna i Sverige beror till stor del på förädlingsindustrin och handeln samt världens högsta matskatt, moms~~en~~. Miljöpartiet de gröna anser att det skall vara en balans mellan livsmedlens olika kostnadselement och vill därför delta i ett arbete för att komma till rätta med de konstaterade obalanserna mellan de olika produktionsleden. Av sårbarhetsskäl måste vi starta en decentraliseringsprocess för livsmedelsindustrin.

Inkomstmålet

Miljöpartiet de gröna instämmer i regeringens synpunkter att dagens prisstöd är ett trubbigt instrument när det gäller att nå inkomstmålet. Miljöpartiet de gröna har som en av grunderna för sin jordbrukspolitik att jordbrukarna skall ha en god bärning för sitt slit. Samtidigt vill miljöpartiet de gröna med skärpa framhålla att tillståndet i det svenska jordbruket är resultat av en snart 40-årig medveten politik som de svenska jordbrukarna lojalt har följt.

Det regionalpolitiska målet

Jordbruket är positivt för regionalpolitiken, och miljöpartiet de gröna anser att hela åkerarealen behöver utnyttjas för att klara produktionen av i första hand baslivsmedel och i andra hand energi.

Miljömålet

Den förda jordbrukspolitiken har lett till att det bedrivs ett jordbruk som skadar miljön samtidigt som det inte ens har lett till ekonomisk vinning för

samhället. De som har gynnat har främst varit producenter av insatsmedel.

En modernisering och förnyelse av det svenska jordbruket måste ha som mål att avveckla kemikaliejordbruket och ge landet ett jordbruk som är uthålligt och resursbevarande och inte bidrar till att förstöra vattendrag och hav. Miljöpartiet de grönas skrift Avvecklingsplan för kemikaliejordbruket visar hur detta skulle kunna ske.

Mot. 1988/89
Fi21

Urholka inte den ekologiska grunden – våra naturliga livsförutsättningar

Ständigt ökad ekonomisk och materiell tillväxt leder till allt snabbare miljöförstöring och vi kommer därmed inte att kunna minska den som pågår. Det finns i dag inga påtagliga tecken på att vi är på väg åt rätt håll i denna fråga. All önskad kunskap visar på motsatsen. Det finns långt fler rapporter om försämringar än om förbättringar. Den ökade miljöförstörelsen kommer att ställa oss inför rader av ekologiska katastrofer av de slag som vi fick uppleva i Västerhavet sommaren 1988. Vi vet att våra skogar far illa, att vi har jordbruksgifter i grundvatten och i dricksvatten, att markförsurningen bara ökar, osv. Detta medför att vår livsgrund förstörs alltmer och därmed rycks grunden undan för ett uthålligt fungerande demokratiskt samhälle. Regeringen tar i sin proposition inte upp de långsiktiga konsekvenserna för landets ekonomi av att naturens produktionsförmåga på land och i hav kommer att sjunka och i vissa fall reduceras till noll. En ekonomisk politik som har som ledande riktmarke att öka förbrukningen av icke förnybara resurser och ökad penningomsättning leder obönhörligen till att vi kommer in i svåra bristsituationer. Om de knappare resurserna skall kunna fördelas på ett solidariskt rimligt sätt kommer vi att tvingas in i planhushållning av slag som vi inte vill ha. Vi ser redan tecken på detta med de fiskekvoter som man förhandlar om för Östersjön och andra aktuella fiskevatten. Det marknadsliberala EG står för betydande delar av dessa förhandlingar.

Regeringens proposition tyder på att regeringen med finansministern i spetsen inte förstår vad vi står inför och att man i regeringen uppenbarligen hyser den uppfattningen att naturen måste rätta sig efter finansministern. Den i propositionen föreslagna ekonomiska politiken är långsiktigt förstörande/framtidsförbrukande och är därför orimlig – förutsatt att vi är överens om att kommande generationer också har rätt till goda och dragliga liv.

Den offentliga sektorn

Konsekvenserna av åldersfördelning, livsstil och utarmning av landsbygden

Regeringen tar i sin proposition inte upp de långsiktiga konsekvenserna för landets ekonomi som de stora förändringarna i befolkningens åldersfördelning och flyttningen till storstadsområdena kommer att innebära. På samma sätt tar regeringen inte heller upp de långsiktiga konsekvenserna som vår livsstil har för vården och arbetskraftsutbudet.

Hotet mot den offentliga sektorn

Den offentliga – den *solidariska* – sektorn utsätts för utomordentligt hårda attacker. Den sägs vara ineffektiv och många gånger människofientlig. Det finns all anledning att reagera mot de strävanden till demontering av den offentliga sektorn som finns och mot det sätt på vilket man verbalt behandlar dem som arbetar inom denna sektor. Människor som i många fall gör ett hängivet och uppoffrande arbete. Den offentliga sektorn kommer att utsättas för ett mycket starkt tryck för ökade satsningar och kostnader framöver beroende på miljörelaterade sjukdomar och skador. Ur långsiktig såväl mänsklig som statsfinansiell synpunkt måste det vara av vikt att utvärdera hur bl.a. förändringar i trafikvolym och trafikrytm kan komma att påverka såväl den offentliga som den privata sektorn. Miljöpartiet de gröna motsätter sig inte privatisering av de delar av den offentliga sektorn som inte har med solidariteten mellan medborgarna att göra, som t.ex. hamburgerbarer och hotell. Miljöpartiet de gröna kan också tänka sig att visa delar av t.ex. kommunal verksamhet läggs ut på entreprenad efter ett anbudsförfarande där också den kommunala delen får en rejäl chans.

Miljöpartiet de gröna vill verka för att det skall finnas en mångfald och en valfrihet inom den solidariska sektorn så att många olika behov kan tillfredsställas inom de *ramar* som vi måste ställa upp. De problem som finns har ofta med skalan att göra och det är säkert bra om man kan ta vara på de positiva resultat som har uppnåtts inom näringslivet med hjälp av divisionalisering och decentralisering. Att frigöra och positivt nyttiggöra människors skaparförmåga och vilja att ta ansvar kan vara en viktig del i förnyelsen av den offentliga sektorn. Miljöpartiet de gröna är positivt inställt till olika försök att prova nya system och metoder inom den offentliga sektorn. Det viktiga är att alla erbjuds bra och likvärdig service.

Den affärsmässiga synen

Inom den offentliga sektorn finns ett antal affärsdrivande verk, bl.a. posten, SJ och televerket, med lönsamhetskrav. Lönsamhetsaspekten leder till att man lätt kommer bort från det primära syftet att ge alla medborgare en god och billig service oavsett var de bor i landet. Den solidariska idén som en gång var bärande kommer på detta sätt lätt bort i hanteringen och det kan miljöpartiet de gröna inte acceptera. Det borde göras upp distinkta mål för de affärsdrivande verken och de prioriteringar som dessa medför.

Bostadspolitik

Miljöpartiet de gröna vill att:

- hela Sverige skall leva,
- arbete och bostäder skall fördelas rättvist över landet.
- bostadsytan skall fördelas bättre.

Storstäderna växer oavbrutet och regeringspartiets egna makthavare i kommunerna stimulerar ständigt denna tillväxt genom att uppmuntra företag och organisationer att etablera sig där. De får service, mark och utrymmen för kontor, hotell, konferenslokaler, bilparkeringar och kringsservice.

Än värre blir det om det nybildade institutet för framtidsstudier med professor Åke Andersson får förverkliga sina idéer om att samhällsstödet skall gå till ett litet fåtal centralstäder i hopp om att "spin-off-effekten" på glesbygden skall ge den vad den behöver för att överleva – och utvecklas?

Att bygga bostäder är uppenbarligen varken intressant eller lönsamt. Trots det förbud som gäller, att kontor o.d. i Stockholm skall vänta, byggs för närvarande 100 000 m² kontorsyta (t.ex. bara Globen i Stockholms nära förort Årsta 124 000 m²) initierat av kommunen själv genom tvingande avtal. Bostadskoerna växer och spekulationerna på marknaden ökar i takt med priser och efterfrågan från alla som skall arbeta i dessa företag och organisationer.

Glesbygden dräneras på välutbildad arbetskraft till förmån för den expansiva storstaden – med makthavande politikers goda minne och aktiva stöd.

I storstädernas centrala delar sker en kontorisering som behöver bytas mot en "bostadisering".

Samtidigt har det visat sig att statistiskt uträknat så finns i Stockholms kommun en bostadsyta motsvarande 60 m² per innevånare – alla inräknade. Denna bostadsyta är nu mycket ojämnt fördelad och därför behövs styrmedel som stimulerar en bättre fördelning av den. Miljöpartiet de gröna önskar på sikt minska och förändra bostadssubventionerna.

Därför vill miljöpartiet de gröna

stoppa storstadstillväxten

sprida jobben och bostäderna och bidra till att den befintliga bostadsytan fördelas jämnare bland befolkningen

stoppa hotet mot byggnation av park- och naturmark som ständigt ökar i de tätbebyggda områdena och hotet för människornas fysiska och psykiska hälsa

hindra den rivningsvåg som hotar med indraget stöd till ombyggnader

att befintlig äldre bebyggelse skall bevaras och varsamt rustas upp

införa stimulansbidrag för ombyggnad av kontor till bostäder i storstädernas centrala delar

En ny ekonomisk politik på ekologisk och solidarisk grund

Enligt miljöpartiet de gröna måste vi i Sverige föra en ekonomisk långsiktig politik som är präglad av ödmjukhet och ansvarstagande gentemot natur och miljö. En sådan politik måste stimulera till en *ändrad livsstil* som leder till minskad användning av råvaror och främjar:

återanvändning och recirkulation

mindre storskalighet

färre transporter på vägar och i luften

ökade transporter på järnvägar

minskad sårbarhet

ökad miljömedvetenhet i hela samhället

inhemsk och internationell solidaritet

En ändrad livsstil med mindre slöseri och förstöring innebär att vi i Sverige måste ge upp vår önskan att ständigt öka vår materiella levnadsstandard

uttryckt som procentuell ökning av bruttonationalprodukten – BNP.

För att ändra den ekonomiska politiken så att vi närmar oss möjligheterna att leva innanför de ramar som naturen sätter och vad människor tål måste bl.a. följande åtgärder vidtagas enligt miljöpartiet de grönas Gröna Lunta för 1988/89 från januari 1988:

- sänka arbetsgivaravgifter utanför de ekonomiskt överhettade områdena
- sänka arbetsgivaravgifter inom vården
- höja drivmedelsskatter med kompensation till glesbygden
- införa skatt på flygbränsle
- höja oljeskatter så att priser motsvarar priset 1985 och att skatten regleras så att realpriset på olja inte sjunker
- höja elskatten
- höja avgifterna på konstgödsel och jordbruksgifter som återförs som arealersättning till odlarna
- införa miljöskatter
- införa skatter på engångsförpackningar
- ta bort moms på svensk basmat med höjning av den allmänna momsen
- införa den skattefria zonen – ett radikalt höjt grundavdrag för inkomster av arbete och pensioner

Mot. 1988/89

Fi21

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen med avslag på prop. 1988/89:47 i motsvarande delar som sin mening till regeringen ger till känna vad som i motionen har anförts om den ekonomiska politiken, jordbrukspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och bostadspolitiken,

2. att riksdagen beslutar att den garanterade låneräntan för ombyggnad höjs med 0.1 %.

3. att riksdagen beslutar att kravet för ROT-bidrag på ombyggnad "som nybyggt" tas bort,

4. att riksdagen beslutar att den garanterade låneräntan för nybyggnad och befintliga lån höjs med 0.1 %,

5. att riksdagen beslutar att stimulansbidrag införs för ombyggnad av kontor till bostäder i storstädernas centrala delar,

6. att riksdagen beslutar att dessa regler skall gälla fr.o.m. den 1.1 1989.

Stockholm i november 1988

Carl Frick (mp)

Inger Schörling (mp)

Åsa Domeij (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Jill Lindgren (mp)

